

Klankbordgroep 'Evalueren leervoortgang en -resultaten'

Vorbereidend stuk klankbordgroepbijeenkomst d.d. 13-02-2025

Werkgroep: Evalueren leervoortgang en -resultaten

Inleiding

De juiste ondersteuning bieden op het juiste moment, een individueel leerplan voor een student met faalangst of het vroegtijdig signaleren van trends in het leergedrag; voor veel processen in het onderwijs is inzicht in de leervoortgang en -resultaten van groot belang. De werkgroep 'Evalueren leervoortgang en -resultaten' werkt aan een standaard voor de uitwisseling van gegevens tussen verschillende systemen. Samen stellen we afspraken op die de basis vormen voor het Edu-V keurmerk.

Afgelopen jaar heeft een marktverkenning plaatsgevonden. De voorlopige conclusies en aanbevelingen van deze marktverkenning zijn op de volgende pagina's te lezen. Naar aanleiding van deze marktverkenning vragen wij feedback in de klankbordgroepbijeenkomst over drie onderwerpen:

- Dashboard voor begeleiders op basis van groepscontext
- Gestandaardiseerde set leerdoelen en werkvormen
- Activatie en gebruik van leermiddelen

In deze klankbordgroepbijeenkomst gaan we deze onderwerpen verder prioriteren en aanvullen. We zijn daarbij benieuwd naar achterliggende redenen. Stellingen die we in de klankbordgroepbijeenkomst daarover gaan voorleggen, zijn:

Dashboard voor begeleiders op basis van groepscontext

- Vakoverstijgend inzicht in procesdata uit (digitaal) oefenmateriaal is een waardevolle toevoeging voor **begeleiders**.
- De begeleider kan het gebrek aan vakinhoudelijke context compenseren door inzicht in de groepscontext; hoe doet een leerling of student het t.o.v. de rest van de groep of klas.

Gestandaardiseerde set leerdoelen en werkvormen

- Overkoepelend inzicht van voortgangsgegevens uit verschillende bronnen, is een waardevolle toevoeging voor **leerkrachten, docenten, leerlingen en studenten**.
- Van belang hierbij is dan wel dat de voortgangsgegevens vergelijkbaar zijn, doordat ze gerelateerd zijn aan een gestandaardiseerde set leerdoelen en werkvormen.

Activatie en gebruik van leermiddelen

- Vakoverstijgend inzicht in activatie en gebruik van (digitale) leermiddelen, is een waardevolle toevoeging voor **kwaliteitsmedewerkers en leermiddelencoördinatoren**.
- Dit inzicht geeft belangrijke input voor het onderwijskundig evalueren van het digitaliserings- en leermiddelenbeleid.

We sturen je dit document vooraf toe, zodat je je kunt voorbereiden op deze stellingen. Wellicht is het handig om de stellingen nog even kort te bespreken met een collega in de rol van bijvoorbeeld docent, begeleider, kwaliteitsmedewerker of leermiddelencoördinator. We vragen je in de sessie ook welke van de drie onderwerpen je het meest urgent vindt.

Conclusies

Op basis van de inzichten uit de marktverkenning kunnen diverse conclusies worden getrokken die richting geven aan toekomstige ontwikkelingen en besluitvorming:

- **De waarde van het ontsluiten van voortgangs- en leerresultaten wordt breed gezien en gedragen.**

Het belang van transparantie en toegankelijkheid van voortgangs- en leerresultaten wordt door alle betrokken partijen breed erkend. Zowel onderwijspersoneel als leveranciers zien de waarde van het beter inzichtelijk maken van leerresultaten voor het verbeteren van de onderwijskwaliteit en het bevorderen van een gepersonaliseerde leerervaring. Deze gedeelde visie vormt een solide basis voor verdere initiatieven op dit gebied.

- **Er is een discrepantie tussen de wens van de scholen en de bestaande ervaringen met initiatieven voor overkoepelende dashboards.**

Ondanks de uitgesproken wens van scholen om beter overkoepelend inzicht te krijgen in de voortgang en prestaties van leerlingen, blijkt uit de praktijk dat het gebruik van bestaande initiatieven achterblijft bij de verwachtingen. Aangezien de vraag naar overkoepelende dashboards breed gedragen wordt door scholen en leveranciers, kan dit betekenen dat het aanbod nog onvoldoende aansluit op de vraag.

- **Uitwisselen van resultaten en voortgang ten behoeve van begeleiders lijkt een goede eerste stap met een breed draagvlak.**

Het delen van resultaten en voortgangsinformatie, vooral met het oog op begeleiding en ondersteuning van onderwijsdeelnemers, wordt gezien als een logische en haalbare eerste stap. Dit initiatief geniet breed draagvlak binnen zowel het onderwijs als bij leveranciers, omdat het bijdraagt aan meer transparantie en ondersteuning in het leerproces.

- **De benodigde data voor een waardevol dashboard voor begeleiders is aanwezig in de content van de contentleveranciers.**

Uit de marktverkenning blijkt dat veel van de relevante data die nodig is voor het opzetten van een effectief en bruikbaar dashboard voor begeleiders, al aanwezig is in de online leeromgevingen en content van de contentleveranciers. Deze data omvat diverse vormen van leeractiviteit, voortgang en resultaatinformatie die, indien op de juiste manier ontsloten, waardevolle inzichten kunnen bieden voor begeleiders.

- **Voor het uitwisselen van de informatie is vooral behoefte aan een afsprakenset.**

Om te voorkomen dat kostbare maatwerk koppelingen tussen content leveranciers en overkoepelende dashboards nodig zijn, is de ontwikkeling van een duidelijke en breed gedragen afsprakenset een belangrijke voorwaarde voor het effectief delen van informatie.

- **Voor onderwijsgevers liggen er kansen op het gebied van signalering en onderwijskundig maatwerk, wanneer ook op leerdoelgebied op een voldoende fijnmazig en gestandaardiseerd niveau data kan worden uitgewisseld.**

De marktverkenning wijst op aanzienlijke kansen voor verbetering van signalering en het bieden van onderwijskundig maatwerk, door het uitwisselen van data op leerdoelniveau. Dit vereist echter dat de leerdoelen voldoende fijnmazig en gestandaardiseerd worden vastgelegd om consistente en vergelijkbare data-uitwisseling mogelijk te maken.

- **Op dit moment is er geen voldoende fijnmazig en gestandaardiseerde set leerdoelen.**
Momenteel ontbreekt een gemeenschappelijke, gedetailleerde set van leerdoelen die breed wordt erkend en toegepast. De SLO leerdoelen zijn onvoldoende fijnmazig gedefinieerd, maar bieden mogelijk een goed startpunt.
- **De contentleveranciers hebben geen wens of ambitie om standaardleerdoelen zelf te definiëren of toe te passen op de bestaande content.**
Contentleveranciers hebben aangegeven geen plannen of ambities te hebben om zelfstandig een dergelijke standaard te ontwikkelen of deze te integreren in hun bestaande contentaanbod. Dit benadrukt de noodzaak voor een gezamenlijke aanpak, mogelijk onder leiding van een onafhankelijke partij of in samenwerking met onderwijsinstellingen en beleidsmakers.
- **De kwaliteitsmedewerker of leermiddelencoördinator als doelgroep van overkoepelende dashboards, wordt wel belangrijk gevonden.**
Inzicht in activatie en gebruik van leermiddelen is een specifiek gebruiksscenario dat verder afstaat van betrokkenen bij het primaire leerproces. Het richt zich meer op het schoolmanagement. In de opzet van de marktverkenning onder scholen heeft de werkgroep er bewust voor gekozen om hier minder aandacht aan te geven, aangezien dit vraagstuk ook raakt aan de commerciële belangen van de marktpartijen. In de marktverkenning van leveranciers werd dit onderwerp wel belangrijk gevonden.

De meerwaarde van context

Tijdens de interviews kwam aan bod dat het soms lastig is om leervoortgang en -resultaten te interpreteren van oefeningen, voor onderwijsmedewerkers die niet betrokken zijn bij het lesgeven. De begeleidende onderwijsrollen missen vaak de context van de methode. Hierdoor kan het lastig zijn om een score te interpreteren.

Vanuit begeleiders komt bijvoorbeeld de wens om een beoordeling uit te wisselen, waarbij de methodeleverancier verantwoordelijk is voor de interpretatie van de scores. Toch zijn er ook andere manieren om gegevens zonder context van de methode te interpreteren.

De context van de methode is namelijk niet de enige waardevolle context. Voor begeleiders levert de context van de groep ook waardevolle inzichten. Als gegevens van leerlingen duidelijk afwijken van de groep (in datatermen vaak outliers genoemd), dan kan dat waardevolle informatie geven over het leerproces. Als een leerling bijvoorbeeld duidelijk meer heeft geoefend dan zijn klas, maar de toetsresultaten behoren tot de laagste van de klas, dan kan dit aanleiding geven om in gesprek te gaan. Oefent de leerling bijvoorbeeld op een verkeerde manier, is er sprake van faalangst bij het maken van een toets, of zou bijles uitkomst kunnen bieden?

De methode biedt dus een waardevolle context voor het interpreteren van de leervoortgang en -resultaten, maar niet de enige waardevolle context. Voor een onderwijsgever en onderwijsdeelnemer is de methodecontext wel relevant, bijvoorbeeld om het leeraanbod aan te passen. Maar voor een begeleider heeft alleen de groepscontext als benchmark ook meerwaarde. Door vakoverstijgend inzicht in de outliers in een groep op het gebied van leervoortgang en -resultaten, heeft een begeleider objectieve informatie om in gesprek te gaan met een leerling (en diens ouders) of student.

Aanbevelingen

Op basis van de inzichten en conclusies uit de marktverkenning worden de volgende aanbevelingen gedaan.

- **Begin met het definiëren van een standaard voor gegevensuitwisseling voor een dashboard voor begeleiders, op basis van de groepscontext.**

Afrondingsstatus, datum/tijd, score, beoordeling en toegangsduur zijn algemeen aanwezig en kunnen worden ontsloten. Door ze in eerste instantie alleen aan de groepscontext te relateren, is interpretatie aanbrenge door contentleveranciers niet nodig. Dit maakt het realiseren van deze standaard betrekkelijk laagdrempelig. Bovendien is de wens om deze informatie uit te wisselen breed gedragen.

- **Onderzoek de mogelijkheid voor een meer gestandaardiseerde en voldoende fijnmazige set leerdoelen en werkvormen.**

Metadatering van leerdoelen en werkvormen met relevante datavelden is vooral van meerwaarde in overkoepelende dashboards voor onderwijsgeevenden en onderwijsdeelnemers. Op dit moment ontbreekt het aan standaardisering op dit gebied. De behoefte aan een leerdoelenset wordt gedeeld door de werkgroepen Combineren en arrangeren en Toetsen en examineren. Hierin gaan deze werkgroepen samen optrekken.

- **Onderzoek welke gegevensuitwisseling nodig is om de kwaliteitsmedewerker of leermiddelencoördinator beter inzicht te geven in activatie en gebruik van leermiddelen.**

Dit onderwerp is bewust naar achteren geschoven in de werkgroep. Hiervoor lijkt een kleinschalige, gerichte marktverkenning het juiste startpunt.